

Захарченко Н.А., студентка,
Науковий керівник: **Обозна А.О.**,
к.е.н., доцент,
ВП «МФ КНУКіМ», м. Миколаїв

ЗАГАДКОВЕ ТА НЕОПІЗНАНЕ ГОРОДИЩЕ МИКОЛАЄВА

Чи знаєте Ви, хто наші предки? Хто був першими жителями майбутніх кораблебудівників?

Як вони жили, яким богам поклонялись? Люди старшого покоління мабуть чули деякі факти про старовинне городище Дикий Сад, в той час, як більшість молодих людей, навіть не знають і гадки не мають про його існування. Частину таємниці я спробую відкрити Вам сьогодні.

Городище розташовано в історичному центрі сучасного міста Миколаїв у місці злиття річок Інгул та Південний Буг. Площа городища сягає близько 3га. Під час свого існування воно займало високу терасу лівого берега р. Інгул. В плані городище має форму овалу, витягнутого по вісі з південного сходу на північний захід. Відкриті архітектурні споруди розташовані вздовж річці Інгул в три-чотири ряди та практично примикають одне до одного, створюючи таким чином єдиний архітектурний комплекс, який розкинувся у формі дуги. Конструктивно городище складалося з обмеженою ровом “цитаделі” – 15 приміщень, “передмістя” – 4 приміщення, “посаду” – 16 приміщень, 5 господарчих ям за межами приміщень, центрального майданчика “посаду” з 21 ямою господарчого та ритуального призначення) та зовнішнього рову, який огороджував все городище.

У цій місцевості сад був закладений адміралом Крейгом під час його управління містом. Назва сад отримав від диких дерев, які не приносили плодів. Офіційно сад називався адміральський, але назва Дикий було народним, тому з часом закріпилася. Сад дуже постраждав під час двох світових воєн. Місцеві жителі у зв'язку з браком дров та вугілля вирубали його практично повністю. Після Другої Світової війни від саду залишився пустир, на якому подекуди росли кущі. Практично в цей же час місце, де знаходився сад було схильне забудові, але назву за місцем закріпилося.

Городище відкрив археолог Феодосій Тимофійович Камінський 15 серпня 1927, регулярні дослідження місцевості почалися з 1990 року. Однією з перших знахідок став бронзовий казан.

На цьому місці приблизно близько XII столітті до н. е. тому існувало

укріплене поселення (у північній частині розкопаний фрагмент оборонної стіни, одне з небагатьох, що збереглися з часу перехідного періоду від бронзового до залізного віку.

Під час конкурсу «Сім чудес України» Дикий Сад потрапив у Топ-100.

На території городища археологи розкопали храмове приміщення сонцепоклонників.

Також розкопали кілька ям, які, по всій видимості, мали ритуальне значення. У них виявлені горщики із залишками їжі (швидше за все, також ритуальної), а також кам'яні стріли у формі людини. Деякі з кам'яних артефактів були малоазійського походження.

Влітку 2008 року на городищі був знайдений скарб, що складається з 12 сокир (кельтів). У червні 2009 року в городище Дикий Сад (на розі Набережної і Артилерійській) археологи виявили унікальну знахідку. В ході проведення досліджень в заповненні рову цитаделі городища був зафіксований кам'яний фундамент другого мосту через рів. Ця знахідка є унікальною і остаточно підтверджує той факт, що Дикий Сад був не просто поселенням ремісників, землеробів і скотарів, а регіональним центром кінця II тисячоліття до нашої ери зі складною соціальною організацією. Нові відкриття дозволяють зробити висновок, що Дикий Сад міг бути своєрідною «столицею» території від Дунаю до Дніпра і від узбережжя Чорного моря до півночі сучасних Миколаївської, Одеської та частково Херсонської областей.

Більша територія городища на сьогоднішній день не опізнана, так як вона опинилась під водою. Саме тому, я пропоную звернути на це увагу, і в майбутньому розвинути більш глибоке дослідження підводного старовинного міста.